

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice na lata 2016 – 2020

Opracowanie Strategii:

Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice,
pod przewodnictwem Ryszarda Papanka –
Wójta Gminy Spytkowice

przy udziale Eksperta strategicznego Gminy –
Tomasza Bogdana

Zawartość merytoryczna dokumentu:

Rozdział I.

Organizacja prac nad Strategią Rozwoju Gminy Spytkowice

1. Wyznaczenie zespołu zajmującego się Strategią
2. Podział ról uczestników Zespołu ds. Strategii Rozwoju
3. Sposób sformalizowania prac Zespołu

Rozdział II.

Metodologia i harmonogram prac nad dokumentem Strategii

1. Zakres i harmonogram prac
2. Przebieg warsztatów strategicznych

Rozdział III.

Propozycja wizji rozwoju Gminy Spytkowice do roku 2020

1. Wprowadzenie
2. Rezultaty prac nad wizją Gminy
3. Narzędzia wykorzystane do opracowania wizji

Rozdział IV.

Diagnoza stanu Gminy– podsumowanie i wnioski

1. Charakterystyka wybranych cech Gminy
2. Analiza SWOT Gminy

Rozdział V.

Wyniki analizy SWOT, charakteryzujące siły Gminy, jej szanse, a także słabe strony i zagrożenia

Rozdział VI.

Wyniki analizy TOWS wskazującej na konieczność obrania konkretnej strategii działania Gminy

Rozdział VII.

Zidentyfikowane obszary strategicznego działania, w których planowany jest rozwój Gminy Spytkowice

Obszar 1. REWITALIZACJA [*społeczna, przestrzenna i gospodarcza*]

Obszar 2. SPOŁECZEŃSTWO [*mieszkańcy*]

Obszar 3. PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO [*mieszkańcy, goście, turyści*]

Obszar 4. ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA [*infrastruktura, oferta, promocja*]

Rozdział VIII.

Koincydencja Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice z dokumentami strategicznymi z poziomu kraju i województwa

Potencjalne źródła finansowania rozwoju Gminy Spytkowice

Rozdział IX.

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice 2016 – 2020

Rozdział I.

Organizacja prac nad Strategią Rozwoju Gminy Spytkowice

Organizacja prac nad strategią została podzielona na trzy autonomiczne zadania:

- a/ wyznaczenie zespołu zajmującego się opracowaniem strategii
- b/ określenie zadań zespołu i jego uczestników
- c/ określenie i wdrożenie sposobu sformalizowania prac zespołu.

1. Wyznaczenie zespołu zajmującego się strategią –

Analiza kilkunastu planów strategicznych oraz dostępnych publikacji w tym zakresie wskazuje, iż nie istnieje „jeden najlepszy”, czy też „najczęściej stosowany” model współpracy w procesie tworzenia strategii rozwoju w jednostkach samorządu terytorialnego. Dla każdej organizacji można przyjąć różne formy i zakres działania. Zastanowienie się *kto?* i *w jakim zakresie?* powinien być zaangażowany w ten proces było bardzo ważne z kilku punktów widzenia.

Myślenie o zespole ds. strategii Gminy zostało ukierunkowane zarówno „do wewnątrz Urzędu (pracownicy) jak i na zewnątrz (mieszkańcy, radni, jednostki podległe, partnerzy samorządu). Zważywszy na możliwe role oraz moment zaangażowania się w prace na rzecz strategii, jego uczestników podzielono na trzy grupy:

1) budowniczy strategii – osoby i organizacje bezpośrednio zaangażowane w tworzenie strategii, rozumianej nie tylko jako dokument, ale przede wszystkim jako sposób myślenia o rozwoju Gminy. Ta grupa tworzyła plan strategicznego rozwoju – Wójt Gminy, najbliżsi współpracownicy oraz ekspert Gminy;

2) realizatorzy strategii – to wykonawcy planu, od nich będzie zależeć czy zapisy strategii będą systematycznie realizowane, czy jej realizacja przyniesie w dłuższym horyzoncie czasowym pozytywne efekty w samorządzie i jego otoczeniu;

3) odbiorcy strategii – mieszkańcy, goście, przedsiębiorcy i partnerzy społeczni, urzędy, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe.

Tabela 1. Skład zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice – prezentacja rozkładu zaangażowania [3 – mocne zaangażowanie, 0 – brak zaangażowania]

Uczestnik		Funkcja	Organizacja	Realizacja	Odbiorca
Lider/Inicjator	Wójt Gminy		3	2	1

Zespół Lidera	pracownicy Urzędu Gminy	3	3	2
Szef Projektu Strategia	Wójt Gminy	3	1	1
Główny Ekspert	Planowanie strategiczne	3	0	0
Grupy strategiczne	instytucje z otoczenia Gminy	2	1	1

Podjęcie decyzji o wyborze **Szefa Zespołu** ds. Strategii Rozwoju Gminy było ważnym momentem dla całego późniejszego procesu. W uwarunkowaniach samorządu terytorialnego decyzja ta bowiem, ma późniejsze implikacje tak w wymiarze „wewnętrznym” jak i „zewnętrznym”. Na zewnątrz to informacja jak poważnie strategia traktowana jest przez szefa JST – samodzielne objęcie funkcji kierowania pracami przez Wójta mogło dowodzić jego osobistego zaangażowania w tworzenie i redakcję dokumentu strategii. Z drugiej jednak strony, mogło mieć decydujące znaczenie o komforcie pracy pozostałych uczestników Zespołu. Biorąc pod uwagę rangę strategii ostatecznie ustalono, że Szefem Zespołu ds. Strategii będzie Wójt Gminy. To on bezpośrednio organizował i kierował pracami Zespołu.

Ekspert główny – zaproszenie do współpracy eksperta wynikało z przyjętego modelu opracowywania strategii w tzw. *metodzie eksperckiej*. Zadania eksperta głównego to poznanie problemów i potrzeb Gminy, dzielenie się doświadczeniem, współpraca we wszystkich etapach realizacji strategii i co najważniejsze, czuwanie, aby proces przygotowania strategii nie był obciążony błędami – szczegółowy zakres prac eksperta został scharakteryzowany w dalszej części dokumentu.

Grupy strategiczne – to osoby zaproszone do prac nad strategią rozwoju Gminy. Decydując, kto zostanie zaproszony kierowano się kryterium faktyczności pomocy. Uczestnicy warsztatów strategicznych: samorządowcy, przedstawiciele instytucji publicznych, Radni Rady Gminy brali czynny i ważny udział w fundamencie merytorycznym strategii, analizie SWOT i identyfikacji obszarów problemowych.

W skład grup strategicznych wchodziły osoby posiadające:

- 1) *pozycję instytucjonalną* – szefowie jednostek publicznych funkcjonujących na terenie Gminy
- 2) *pozycję społeczną* – autorytety środowiska Gminy
- 3) *pozycję polityczną* – władza publiczna
- 4) *wiedzę* – specjaliści w danych obszarach planowania strategicznego
- 5) *umiejętność współpracy* – efektywna praca grupowa

2. Podział ról uczestników Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice

Wójt Gminy / Lider Strategii:

- 1) określał kierunki rozwoju Gminy

- 2) obierał personel do realizacji wizji
- 3) współuczestniczył w pracach nad strategią
- 4) wyznaczał cele dla rozwoju Gminy i określał plany ich realizacji
- 5) oceniał rezultaty planowania strategicznego

Zespół ds. Strategii:

- 1) wspierał Wójta – stanowił dla lidera zaplecze merytoryczne, zespół radców, partnerów do rozmowy i dyskusji o przyszłości Gminy
- 2) dostarczał informacji i danych wyjściowych, organizował przepływ informacji pomiędzy uczestnikami prac
- 3) dbał o jakość opracowywanych przez eksperta głównego materiałów cząstkowych

Główny ekspert:

- 1) opracował narzędzia dla poszczególnych etapów strategii
- 2) brał aktywny, wiodący udział we wszystkich etapach budowania strategii
- 3) pomagał merytorycznie Przewodniczącemu Zespołu ds. Strategii
- 4) wskazywał możliwe rozwiązania
- 5) dbał o najwyższą jakość opracowań
- 6) ustalał założenia do systemu wdrażania strategii

Uczestnicy grup strategicznych:

- 1) uczestniczyli w dyskusjach merytorycznych, warsztatach strategicznych
- 2) ustalali cele i określali plany ich realizacji
- 3) zapewniali informacje, dane, udostępniali wymaganą „bazę wiedzy”

Tabela. 2 Grupa zaangażowana w pracach nad Strategią Rozwoju Gminy
--

1. **Wójt Gminy**
 2. **Przewodniczący Rady Gminy**
 3. **Sekretarz Gminy**
 4. **Skarbnik Gminy**
 5. **Przedstawiciele Rady Gminy**
 6. **pracownicy Urzędu Gminy odpowiedzialni za poszczególne pola aktywności Gminy**
-

3. Sposób sformalizowania prac Zespołu

Strategie przygotowywane na różnych szczeblach administracji wymagają odpowiednio dostosowanych struktur organizacyjnych zdolnych do wykonania zadania z zakresu planowania strategicznego. Pod pojęciem struktury organizacyjnej rozumie się formalne powołanie zespołu ludzi realizujących plan strategiczny dla samorządu od momentu podjęcia decyzji do momentu przyjęcia dokumentu strategii.

Konstruując strukturę i organizację prac nad Strategią Rozwoju Gminy Spytkowice prowadzono rozważania na dwóch płaszczyznach:

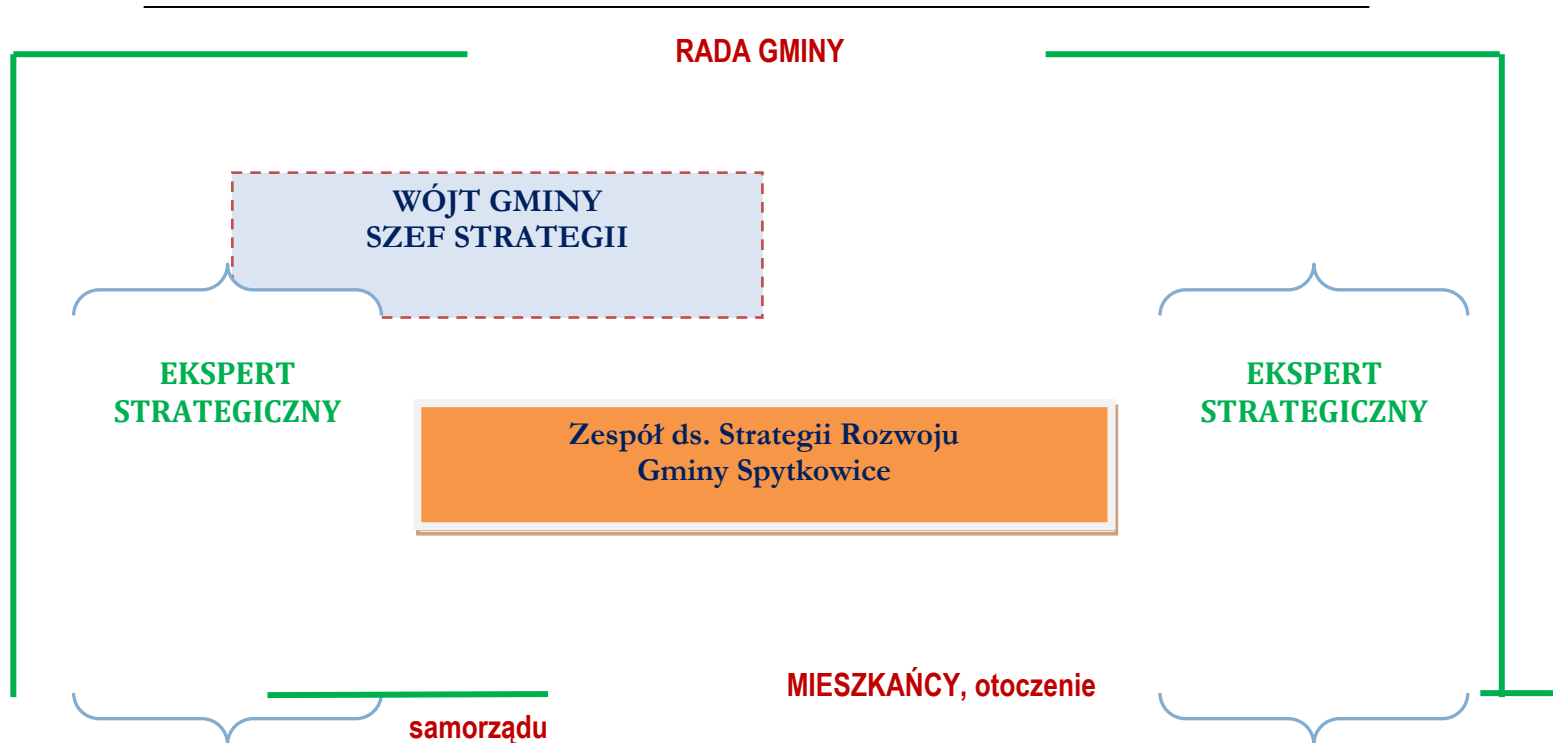
- 1) w jaki sposób i na jakich zasadach uczestniczy będą w pracach zespołu pracownicy Urzędu?
- 2) jak zaplanować strukturę organizacyjną powołaną do planowania strategicznego?
- 3) czy zespół będzie odpowiedzialny za wdrażanie strategii, monitoring procesu i ewaluację?

W rezultacie dokonanych rozważań, zarządzeniem Wójta Gminy powołano Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy w składzie:

	Osoba	Funkcja – uczestnicy prac Zespołu
1	Józef Kościelniak	Przewodniczący Rady Gminy
2	Jan Stachura	Radny Rady Gminy
3	Władysława Fałtyn	Radny Rady Gminy
4	Andrzej Trzop	Radny Rady Gminy
5	Bernadeta Gwiazdoń	Inspektor Urzędu Gminy
6	Tadeusz Rafacz	Inspektor Urzędu Gminy
7	Barbara Kowalczyk	Dyrektor ZEAS Gminy Spytkowice

W aspekcie formalnym jest to zespół o charakterze zadaniowym, wyznaczony do zrealizowania w określonym czasie konkretnego działania przez zespół pracowników różnych komórek organizacyjnych Urzędu oraz reprezentantów Rady Gminy. Zaproszenie do prac zostało przyjęte bezpośrednio przez Przewodniczącego Rady, co w sposób znaczący podniosło rangę i prestiż powołanego Zespołu. Rozwiązanie to było użyteczne z kilku powodów: po pierwsze, połączone zostały różne zasoby informacyjne, co wpłynęło na tworzoną podczas prac „bazę wiedzy”; po drugie, maksymalnie, (ale i racjonalnie) spłaszczone strukturę organizacyjną dla procesu planowania strategicznego; po trzecie, wszystkie fazy przygotowywania strategii były uspołeczniane również wewnątrz Urzędu, wśród pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych oraz Rady Gminy w Spytkowicach.

Poniżej przedstawiono strukturę organizacyjną odpowiedzialną za proces powstawania strategii i opracowanie końcowe dokumentu:

Rozdział II.

Metodologia i harmonogram prac nad dokumentem Strategii

Zastosowana metodologia prac wynikała wprost z inspiracji i oczekiwań, którymi kierował się inicjator strategii, Wójt Gminy. Przyjmując metodę organizacji pracy i uzyskiwania efektów częściowych każdorazowo Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy odnosił się do celów stawianych przez Wójta, opisanych i uzasadnionych we wprowadzeniu niniejszego dokumentu.

1. Zakres zrealizowanych prac został podzielony na kilka etapów częściowych:

Lp. Działania główne procesu opracowania Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice

0 Organizacja narzędzi do prac na Strategią

1 Organizacja prac nad strategią

Wyznaczenie zespołu zajmującego się strategią
Powołanie zespołu roboczego opracowującego strategię
Określenie i podział zadań dla członków zespołu
Sformalizowanie metod działania i prac zespołu

2 Misja/wizja Gminy w kontekście roku 2020 –

Opis oczekiwanego stanu w przyszłości
Określenie wizji dokumentu strategicznego – wiązanie różnych punktów widzenia
Realizacja działań uspołeczniających proces tworzenia strategii

3 Diagnoza stanu – podstawa do wyznaczenia celów strategicznych

Wybór obszarów diagnostycznych – określenie zakresu tematycznego
Określenie horyzontu czasowego diagnozy i głównych źródeł informacji
Określenie metod diagnozy
Opracowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy

4 Analiza problemowa –

Analiza SWOT – identyfikacja obszarów i elementów analizy
Analiza TOWS – wybór konkretnych celów strategicznych
Analiza przyczynowo skutkowa – działanie komplementarne, sprawdzenie i uszczegółowienie rezultatów analiz TOWS/SWOT
Realizacja działań uspołeczniających proces tworzenia strategii

5 **Plan strategiczny –**

Wybór i sformułowanie celów w logice:

cel główny/cele strategiczne/cele operacyjne/działania/grupy projektów

6 **Strategia Rozwoju Gminy –**

Opracowanie i redakcja końcowa strategii rozwoju Gminy Spytkowice

7 **Proces uspołeczniania strategii –**

Określenie zakresu uspołeczniania

Określenie adresatów procesu uspołeczniania

Określenie i zastosowanie uzgodnionych metod uspołeczniania poszczególnych etapów budowania strategii

2. Przebieg warsztatów strategicznych

Zawartość merytoryczna końcowej wersji Strategii Rozwoju została wypracowana m.in. podczas warsztatów, zrealizowanych według poniżej scharakteryzowanych scenariuszy:

Pierwsze spotkanie warsztatowe:

[temat] przedstawienie założeń i celów dla Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice 2016 - 2020

[temat] strategia rozwoju – dokument czy sposób myślenia? omówienie organizacji i harmonogramu prac,

[temat] Diagnoza problemów i identyfikacja szans rozwojowych

Drugie spotkanie warsztatowe:

[temat] Wizja Gminy – omówienie i uzasadnienie propozycji, dyskusja, wspólna aprobata Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice

[temat] prezentacja i omówienie wyników analizy SWOT Gminy, dyskusja, wspólna aprobata Zespołu uzyskanych rezultatów

[temat] omówienie planu strategicznego Gminy – wstęp do określenia strategii działania Gminy do roku 2020

Rozdział III.

Propozycja wizji rozwoju Gminy Spytkowice do roku 2020

Misja, wizja i cele rozwoju gminy

Diagnoza stanu obecnego i analiza SWOT opisują, jak w chwili obecnej wygląda obszar gminy, jakie są jego istniejące walory i czynniki zewnętrzne sprzyjające jego rozwojowi, a które jego cechy i uwarunkowania zewnętrzne stanowią dla niego zagrożenie.

W toku programowania polityki rozwoju, kolejnym etapem tworzenia planu strategicznego jest precyzyjne określenie, jaki ma być efekt przyjętej polityki i za pomocą jakich działań ma on zostać osiągnięty.

Planowanie strategiczne, zaczynające się od procesu diagnozy obszaru i analizy SWOT, składa się z kolejno występujących po sobie, logicznie następujących etapów. Po określeniu wynikającej z przeprowadzonej analizy stanu obecnego wizji, podmiot wdrażający plan strategiczny określa misję, która ma wypełnić by zapewnić osiągnięcie pożądanego obrazu gminy. Następnie formułowane są cele długofalowe – strategiczne, które uszczegółowione są przez cele operacyjne.

1. Misja i wizja rozwoju

Wizja jest to określenie, jak przyjęta polityka prorozwojowa wpłynie na gminę, w jaki sposób ją zmieni i jaka się ona stanie po jej wprowadzeniu. Innymi słowy, wizja opisuje pożądaną obraz gminy, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ustalonemu i zawartemu w strategii programowi jej rozwoju. Wizja jest wynikiem przeprowadzonej wcześniej diagnozy stanu obecnego, analizy SWOT oraz rezultatów konsultacji społecznych. W przypadku przedmiotowej Strategii, wizja rozwoju gminy została określona następująco:

WIZJA Gminy Spytkowice w 2020 roku

**Gmina Spytkowice,
dbając o swoich mieszkańców,
zapewnia dobry standard funkcjonowania
wspólnoty, tworzy warunki zwiększające
swoją atrakcyjność.**

**Gmina w pełni wykorzystując swoje atuty
wynikające z położenia, otwarta dla gości,
aktywnie rozwijająca swoje potencjały czerpiąc
również z tradycji lokalnych.**

Wizja została sformułowana w taki sposób, by podkreślić, że działania prorozwojowe będą miały na celu poprawienie jakości życia mieszkańców oraz wykreowanie większej aktywności gospodarczej obszaru i poprawę warunków funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozwój prowadzony będzie głównie w oparciu o wykorzystanie posiadanych przez gminę atutów i potencjału.

Gmina Spytkowice, jako podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Strategii Rozwoju i, co za tym idzie, zobowiązany do prowadzenia polityki prorozwojowej jednostką nią objętej, określa misję, która jest opisem działań, jakie podejmie wraz z innymi podmiotami, by efektywnie przyczynić się do realizacji celów opisanej polityki. Misja jest całościowym, generalnym ujęciem działań, jakie muszą zostać podjęte w gminie, by założona wizja rozwoju została osiągnięta, wynika z ustalonej wizji, a na jej podstawie określone są cele strategiczne. Misją Gminy Spytkowice jest:

„Prowadzenie aktywnej polityki prorozwojowej poprzez dążenie do pełnego wykorzystania posiadanych atutów i potencjału oraz wdrażanie komplementarnych działań w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej gminy, zmierzających do podniesienia jej atrakcyjności dla mieszkańców, przedsiębiorców, odwiedzających”

Misja ma na celu ukierunkowanie podejmowanych działań tak, by przyniosły one oczekiwane rezultaty. Zgodnie z przyjętą misją rozwoju, polityka prorozwojowa prowadzona na terenie gminy będzie kładła nacisk na komplementarność działań pobudzających pożądane procesy gospodarcze i społeczne we wszystkich sferach, by gmina stała się miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, przedsiębiorców, odwiedzających.

Wizja oraz misja gwarantują odpowiednie ukierunkowanie polityki programowania rozwoju na terenie gminy.

Rozdział IV.

Diagnoza stanu gminy - podsumowanie i wnioski

1. WPROWADZENIE

Diagnoza jednostki samorządu terytorialnego to szczegółowy opis sytuacji samej jednostki oraz jej otoczenia. Główną cechą diagnozy musi pozostawać jej rzetelność, ponieważ:

1. warunkuje użyteczność celów operacyjnych, tworzonych na podstawie diagnozy;
2. może być źródłem interesujących i ważnych dla późniejszego rozwoju informacji;
3. wymusza kontakty z mieszkańcami i partnerami samorządu – z jednej strony staje się źródłem wiedzy o Gminie „z innych punktów widzenia”, a z drugiej służy uspołecznianiu strategii już od momentu etapu diagnostycznego;
4. ułatwia i systematyzuje późniejsze etapy tworzenia strategii

Podczas dyskusji nad zakresem i głębokością diagnozy zdecydowano o realizacji tego procesu w dwóch powiązanych ze sobą etapach:

Analizie poddano dane wtórne stanowiące aktualną bazę wiedzy o gminie w poniższym zakresie tematycznym:

- uwarunkowania ogólne (historyczne, gospodarcze, społeczne, pełnione funkcje, konkurencyjność)
- zasoby materialne (przestrzeń, stan zagospodarowania, własność terenów, zasoby naturalne, stan środowiska, infrastruktura techniczna, plany zagospodarowania, rynek nieruchomości)

- gospodarka (struktura, branże, koniunktura, przedsiębiorczość, rynek pracy, perspektywy rozwoju)
- kultura (aktywność kulturalna, zabytki, atrakcje kulturalne, znani twórcy, instytucje, oferta)
- organizacje społeczne (struktura, skala działania, więzi, potencjał ekonomiczny mieszkańców)
- społeczeństwo (mieszkania, usługi, administracja, zdrowie, bezpieczeństwo i opieka społeczna)

Wyniki i wnioski z tego etapu prac diagnostycznych zostały omówione na warsztatach Zespołu ds. Strategii Gminy – od tego momentu stanowiły fundament merytoryczny dalszych prac.

3. Analiza SWOT Gminy

Etap 2

PROCES UZYSKIWANIA WYNIKÓW Z DIAGNOZY

Analiza SWOT Gminy Spytkowice

W trakcie dwukrotnie zrealizowanych warsztatów strategicznych dokonano wnikliwej analizy zasobów gminy – jego mocnych i słabych stron, jak również zewnętrznych szans i zagrożeń mogących w istotny sposób wpływać na ograniczenia rozwojowe.

Analizę przeprowadzono techniką SWOT. Narzędzie to pozwoliło na analizowanie wskazywanych czynników w kontekście miejsca występowania (*wpływ zewnętrzny lub wewnętrzny*) oraz charakteru oddziaływania (*pozytywne lub negatywne*).

		Charakter oddziaływania czynnika	
		pozytywny	negatywny
Miejsce występowania czynnika	wewnętrzne	S silne strony	W słabe strony
	zewnętrzne	O szanse	T zagrożenia

W efekcie warsztatów strategicznych, osiągnięto następujące rezultaty:

1. Zdefiniowano kluczowe problemy rozwoju gminy w oparciu o diagnozę i ustalenia uczestników warsztatów;
2. Opracowano w grupach kluczowe elementy macierzy SWOT, zaprezentowano wyniki pracy w grupach, w konsekwencji dokonano wyboru czynników najistotniejszych dla gminy;

Rozdział V.

Wyniki analizy SWOT, charakteryzujące siły Gminy, jej szanse, a także słabe strony i zagrożenia

1. Silne i słabe strony

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1. położenie Gminy [<i>przy drodze międzynarodowej, różnorodne ukształtowanie terenu, w niedalekim sąsiedztwie dużych ośrodków akademickich i kulturalnych</i>]; 2. wystarczająca i adekwatna do potrzeb sieć szkół podstawowych; 3. aktywność mieszkańców w podejmowaniu własnej działalności gospodarczej; 4. posiadanie planu zagospodarowania przestrzennego; 5. rozwinięta infrastruktura turystyczna [<i>wyciągi narciarskie, basen, ścieżki rowerowe</i>]; 6. dodatni przyrost naturalny; 7. wystarczająca sieć dróg gminnych; 8. funkcjonująca oczyszczalnia ścieków; 9. skanalizowanie gminy w 50%; 10. 100% gazyfikacja gminy; 11. gminne organizacje pozarządowe [Koło Gospodyń Wiejskich, Orkiestra OSP, Związek Podhalan, Zespół Góralski, Towarzystwo Cyklistów]; 12. atrakcyjna oferta Gminnego Centrum Kultury; 13. niski wskaźnik przestępczości	1. bardzo niski poziom organizacji systemu opieki nad dziećmi [<i>brak miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, brak form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz świetlic szkolnych, nieadekwatna do potrzeb oferta zajęć pozalekcyjnych</i>]; 2. niski standard infrastruktury edukacyjnej w SP Nr 3 [<i>brak Sali gimnastycznej</i>] oraz Gminnym Przedszkolu [<i>nie spełnianie wymogów przewidzianych dla zbiorowego żywienia</i>]; 3. brak terenów inwestycyjnych pozostających w posiadaniu Gminy; 4. brak dostępności do leczenia specjalistycznego na terenie Gminy; 5. niski poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Gminy, brak planu inwestowania w odnawialne źródła energii; 6. widoczny niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa; 7. duża ilość nieużytków rolnych, stopniowe zamieranie produkcji rolniczej i hodowlanej; 8. niska jakość dróg gminnych; 9. prywatna struktura sieci wodociągowej [<i>brak wpływów do</i>

lokalnej; 14. rozwijająca się baza i oferta gospodarstw agroturystycznych; 15. wysoka aktywność sportowa mieszkańców [<i>narciarstwo biegowe i zjazdowe</i>]; 16. obecność różnorodnych obiektów użyteczności publicznej [<i>Kościół, Kaplica, Cmentarz, Remiza, Poczta, sala widowiskowa, Bank, stacja paliw, sklepy wielko powierzchniowa, rozwinięty handel i usługi</i>]; 17. międzyinstytucjonalna partnerska współpraca;	<i>Gminy</i>]; 10. występujące problemy z dostępem do wody pitnej; 11. 50% skanalizowanie Gminy; 12. niski standard uporządkowania przestrzeni publicznej; 13. brak wysokodochodowych (dla budżetu Gminy) działalności gospodarczych; 14. znaczna część Gminy nie posiada oświetlenia ulicznego; 15. występujące problemy mieszkaniowe – brak mieszkań komunalnych
---	---

2. Szanse i zagrożenia

SZANSE [O]	ZAGROŻENIA [T]
1. wykorzystanie potencjału rozwojowego Gminy wynikającego z położenia przy drodze międzynarodowej; 2. turystyczne wykorzystanie różnorodności form ukształtowania terenu; 3. zdynamizowanie współpracy z powiatem i gminami ościennymi oraz partnerami zagranicznymi [<i>Węgry, Słowacja</i>]; 4. skuteczne korzystanie z funduszy rozwojowych pozostających w dyspozycji Euroregionu TATRY;	1. zmniejszenie subwencji oświatowej i dotacji na wychowanie przedszkolne; 2. emigracja zarobkowa; 3. zanieczyszczenie środowiska [<i>niski poziom skanalizowania gminy i zwodociągowania wsi, zanieczyszczenie powietrza</i>]; 4. utrzymywanie się wizerunku Gminy jako „potencjalnie atrakcyjnej”, Gminy „niewykorzystywanych szans”

Rozdział VI.

Wyniki analizy TOWS wskazującej na konieczność obrania konkretnej strategii działania Gminy

1. Wprowadzenie

Po zakończeniu fazy diagnostycznej uporządkowano dotychczas zebrane informacje – *czego się dowiedzieliśmy?* Następnie wyselekcjonowano i ustalono obszary najistotniejsze dla rozwoju Gminy. Do uporządkowania wiedzy wynikającej z diagnozy oraz utworzenia logicznej podstawy do sformułowania celów strategicznych zastosowano narzędzie analizy TOWS/SWOT.

Na czym polegała analiza? Analizując wyniki SWOT na warsztatach Zespołu ds. Strategii Gminy postawiliśmy osiem kluczowych pytań, które wskazały możliwą strategię działania:

1. czy silne strony pozwolą wykorzystać szanse? **Macierz 1.**
2. czy słabe strony ograniczą lub zablokują wykorzystanie szans? **Macierz 2.**
3. czy silne strony pozwolą na przezwyciężenie zagrożeń zewnętrznych? **Macierz 3.**
4. i czy słabe strony wzmocnią negatywny skutek zagrożeń? **Macierz 4.**

oraz:

- czy zagrożenia osłabiają silne strony? **Macierz 5.**
- czy szanse potęgują silne strony? **Macierz 6.**
- czy zagrożenia spotęgują słabości? **Macierz 7.**
- i czy szanse pozwolą przezwyciężyć słabości? **Macierz 8.**

Przykładowe macierze w analizie SWOT/TOWS stosowane podczas pracy warsztatowej:

Macierz TOWS/SWOT – Gmina Spytkowice
(dla przykładu oddziaływanie słabych stron i szans)

	SZ1	SZ2	SZ3	SZ4	SZ5	Suma
S1	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S3	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S4	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
S5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
Suma						

Opis i mechanizm punktowania:

S – kolejne słabe strony **SZ** – kolejne szanse

0-2 – skala ocen oddziaływania (0 – zależność nie występuje; 1 – zależność słaba; 2 – zależność silna)

Macierz TOWS/SWOT – Gmina Spytkowice
(dla przykładu oddziaływanie mocnych stron i zagrożeń)

	Z1	Z2	Z3	Z4	Z5	Suma
M1	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M3	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M4	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
M5	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
Suma						

Opis i mechanizm punktowania:

M – kolejne mocne strony

Z – kolejne zagrożenia

0-2 – skala ocen oddziaływania (0 – zależność nie występuje; 1 – zależność słaba; 2 – zależność silna)

Dla każdego z ośmiu pytań przedstawionych powyżej zbadaliśmy relacje i powiązania zachodzące pomiędzy poszczególnymi zagrożeniami i siłami, szansami i siłami, zagrożeniami i słabościami oraz szansami i słabościami wraz z systemem punktowania wybranych relacji. Dzięki zastosowaniu takiego narzędzia, Gmina Spytkowice mogła obrać odpowiednią do wyników badania strategię działania:

konkurencyjną (eliminowanie słabych stron i wykorzystywanie szans rozwojowych);

agresywną (maksymalne wykorzystanie silnych stron i szans wynikających z otoczenia);

konserwatywną (minimalizowanie negatywnego wpływu otoczenia przez wykorzystanie mocnych stron i potencjału organizacji)

lub **defensywną** (minimalizowanie słabych stron i próba eliminowania zagrożeń otoczenia).

2. Analiza wyników i wybór strategii działania

Podsumowanie wszystkich wyników pozwoliło na wskazanie dominującej strategii działania dla Gminy Spytkowice w perspektywie 2020 roku [strategii agresywnej], ze względu jednak dużą skalę powiązań pomiędzy czynnikami uzasadniającymi skoncentrowanie się również na kolejnej strategii postępowania [konkurencyjnej] uznano, iż w trakcie określania obszarów działania należy bezwzględnie w ostatecznym kształcie planu strategicznego uwzględnić także kierunki wynikające z pozostałych strategii działania.

Tabela. Zestawienie zbiorcze wyników analizy TOWS/SWOT

	Szanse (Sz)	Zagrożenia (Z)
Silne strony (S)	198	53
Słabe strony (W)	119	68

Ta cecha wyników analizy (*powiązanie silnych stron z szansami uzyskało najwyższą punktową wagę*) wskazuje, choć niejednoznacznie na określoną ocenę Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy w zakresie wyboru agresywnej strategii działania samorządu.

Tabela. Strategia działania na podstawie analizy TOWS/SWOT

	Szanse	Zagrożenia
Siły	Strategia agresywna	Strategia konserwatywna
Słabości	Strategia konkurencyjna	Strategia defensywna

Strategia agresywna to takie działanie, które dąży do wykorzystania szans pojawiających się w otoczeniu, bazując na mocnych stronach samorządu – jest to strategia odważnego rozwoju, uruchamiania nowych, innowacyjnych aktywności i inwestowania w celu budowania przewagi konkurencyjnej. Wyniki analizy SWOT/TOWS były brane pod uwagę w sposób bezpośredni w tworzeniu planu strategicznego dla Gminy Spytkowice. Konkurencyjna z kolei to taka, w której samorząd powinien zmierzać do eliminowania słabych stron wskazanych w analizie SWOT oraz podejmować próby wykorzystania zidentyfikowanych szans rozwojowych Gminy.

Rozdział VII.

Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy podczas kolejnych warsztatów strategicznych wyznaczył priorytetowe obszary rozwoju, w ramach których należy podejmować inicjatywy projektowe do roku 2022:

Zidentyfikowane obszary strategicznego działania, w których planowany jest rozwój Gminy Spytkowice

Obszary strategicznego Działania
1. REWITALIZACJA
2. SPOŁECZEŃSTWO
3. PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO
4. ATRAKCYJNOŚĆ GOSPODARCZA

Obszar 1. REWITALIZACJA

Cel strategiczny:

Poprawa przestrzennych, gospodarczych, społecznych i kulturowych warunków dla rozwoju Gminy Spytkowice

Cel operacyjny 1:

Poprawa estetyki i funkcjonalności Gminy

Cel 1. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1 adaptacji przestrzeni, modernizacji budynków komunalnych i przystosowanie ich na potrzeby lokali usługowo – handlowych oraz lokali mieszkalnych
- 1.2 inwestycji w infrastrukturę i instytucje kultury Gminy
- 1.3 tworzenia nowej i rozwijania istniejącej przestrzeni rekreacyjnej
- 1.4 inwestycji profesjonalizujących ofertę z zakresu turystyki, sportu i kultury fizycznej Gminy
- 1.5 zwiększania dostępności terenów rewitalizowanych do korzystania z usług komunalnych

Cel operacyjny 2:

Odnowa obszarów wiejskich

Cel 2. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 2.1 adaptacji obiektów infrastruktury na cele społeczne
- 2.2 porządkowania przestrzeni obszarów wiejskich dla ich publicznego i gospodarczego wykorzystania
- 2.3 poprawa estetyki i funkcjonalności budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych
- 2.4 zwiększanie dostępności mieszkańców obszarów wiejskich do usług komunalnych
- 2.5 likwidacji barier architektonicznych

Cel operacyjny 3:

Zwiększenie kapitału społecznego Gminy

Cel 3. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 3.1 angażowania mieszkańców do współpracy lokalnej
- 3.2 kształtowania postaw uczenia się przez całe życie
- 3.3 organizacji przedsięwzięć integrujących społeczność lokalną – wydarzenia artystyczne, kulturalne, sportowe, z zakresu kultury fizycznej
- 3.4 promowania aktywności obywatelskiej – wolontariatu, ekonomii społecznej oraz partycypacji w partnerskim rozwijaniu kompetencji gminy

Obszar 2. SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny:

Zwiększenia konkurencyjności Gminy poprzez rozwijanie kompetencji społeczeństwa

Cel operacyjny 1:

Podniesienie standardu edukacji przedszkolnej i ogólnej dzieci i młodzieży

Cel 1. Realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

1. inwestycji w infrastrukturę edukacji przedszkolnej i ogólnej
2. uruchamiania dodatkowych zajęć i programów nauczania wspierających rozwój kompetencji
3. rozwijania kwalifikacji zawodowych i społecznych kadr wspieranych placówek
4. organizacji zajęć wyrównujących szanse dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami
5. nabywania przez uczniów nowych kwalifikacji w systemie formalnym i nieformalnym
6. rozwijania wśród dzieci i młodzieży kompetencji w zakresie kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej, ekologii oraz przeciwdziałania nierównościom społecznym

Cel operacyjny 2:

Inicjowanie i organizowanie usług rozwojowych dla mieszkańców

Cel 2. Realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

1. nabywania przez mieszkańców wiedzy i umiejętności z zakresu przedsiębiorczości
2. kształtowania postaw przedsiębiorczych w obszarze ekonomii społecznej
3. wdrażania standardów profesjonalnej obsługi inwestorów i klientów oferty turystycznej
4. organizowania współpracy instytucji i mieszkańców
5. większego wykorzystania możliwości lokalnych grup działania
6. innowacyjnego organizowania się, świadczenia i promowania usług rzemieślników Spytkowic

Cel operacyjny 3:

Zwiększenie dostępności i różnorodności usług publicznych

Cel 3. Realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

1. tworzenia dziennych domów pobytu dla osób starszych
2. rozwijania oferty usług i opieki nad osobami starszymi
3. wykorzystania kompetencji osób starszych [wiedza, umiejętności, doświadczenie, mądrość wieku]
4. zwiększenia dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych

Obszar 3. PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny:

Wysoka atrakcyjność turystyczna Gminy Spytkowice

Cel operacyjny 1:

Rozwój infrastruktury turystycznej i możliwości spędzania czasu wolnego

Cel 1. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. Utworzenia nowego, „Spytkowickiego” produktu turystycznego
- 1.2. Wykorzystanie „potencjału położenia” Gminy poprzez udostępnienie turystyczne
- 1.3. Stworzenie systemu ścieżek rekreacyjnych
- 1.4. Zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele rekreacyjne, z zakresu kultury fizycznej i sportu

Cel operacyjny 2:

Utworzenie oferty turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej Gminy Spytkowice

Cel 2. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. Opracowanie spójnego systemu informacji turystycznej (*atrakcje turystyczne, obiekty rekreacyjne, produkty lokalne, obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego*)
- 1.2. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego Lokalnej Grupy Działania na rzecz tworzenia wspólnej oferty turystycznej
- 1.3. Tworzenie i udostępnianie nowych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych
- 1.4. Lokowanie w sieciach organizujących oferty turystyczne w regionie produktów i wydarzeń Gminy Spytkowice
- 1.5. Prowadzenia zintensyfikowanych zadań promujących ofertę Gminy
- 1.6. Opracowanie programu współpracy z *Gminą Spytkowice pow. wadowicki*

Obszar 4. AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA

Cel strategiczny:

Kompetencje gospodarcze Gminy Spytkowice

Cel operacyjny 1:

Rozwój infrastruktury gospodarczej na terenie Gminy

Cel 1. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. Inwestycji w infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową
- 1.2. Podniesienie standardu gminnej infrastruktury komunikacyjnej
- 1.3. Stworzenie inkubatora przedsiębiorczości wspierającego działalność przedsiębiorczą mieszkańców
- 1.4. Organizowanie współpracy przedsiębiorstw działających na terenie Gminy – badania, nowoczesne technologie, sieci kooperacyjne

Cel operacyjny 2:

Rozwój kwalifikacji i postaw przedsiębiorczych mieszkańców Gminy

Cel 2. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 1.1. Uruchomienie „szkoły przedsiębiorczości” we współpracy z systemem edukacji, organizacjami gospodarczymi, przedsiębiorcami, praktykami biznesu
- 1.2. Marketing możliwości rozwoju przedsiębiorczości – turystyka, agroturystyka, tradycje rzemieślnicze

Cel operacyjny 3:

Tworzenie warunków dla rozwijania działalności rolniczej

Cel 2. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 2.1. wspierania rozwoju przedsiębiorstw branży rolniczej i okołorolniczej (przetwórstwo rolno-spożywcze, produkcja ekologiczna, turystyka wiejska)
- 2.2. inicjowania współpracy przedsiębiorstw branży rolniczej i turystycznej (wspólna oferta, działania i inicjatywy marketingowe)
- 2.3. tworzenia możliwości do zagospodarowania nowych terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym i rolniczym
- 2.4. organizowania miejsc handlu produktami z działalności rolniczej i około rolniczej

Cel operacyjny 4:

Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii

Cel 4. realizowany będzie głównie poprzez działania i inicjatywy w zakresie:

- 4.1 promowania wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- 4.2 audytów i raportów energetycznych wskazujących skalę wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy
- 4.3 wspierania przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii podejmowanych przez konsumentów energii na terenie gminy
- 4.4 inwestowania w instalacje wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych

Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice nie jest jedynym dokumentem strategicznym odnoszącym się do przedmiotowego obszaru. Obszar objęty jest także strategiami rozwoju powiatu, województwa, kraju, a także dokumentami sektorowymi dotyczącymi działań w konkretnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, takich jak obszary wiejskie czy kapitał ludzki. Niezwykle ważne jest obranie takich celów Strategii, by nie tylko nie wykluczały one działań, jakie mają być podjęte w ramach innych programów, lecz by były wobec siebie komplementarne i by wzajemnie wzmacniały swoje efekty. Wymienione wyżej dokumenty były brane pod uwagę przy opracowaniu przedmiotowej Strategii, jest ona w pełni z nimi zgodna i wpisuje się w postulowane w nich kierunki prowadzenia polityki prorozwojowej, co zostanie udowodnione w niniejszym rozdziale.

Badanie zgodności Strategii Rozwoju Gminy z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na obszarze gminy polega na porównaniu ich celów i obranych priorytetów. Powiązania pomiędzy Strategią Rozwoju Gminy, a strategiami wyższego szczebla i programami sektorowymi obrazują zestawienia ich celów, opracowane w formie tabelarycznej, dzięki czemu łatwo można odnaleźć wzajemne powiązania.

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020

Jest dokumentem strategicznym, który stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, jej rozszerzenie na dalszy okres i dostosowanie poprzedniego dokumentu do nowych uwarunkowań oraz zidentyfikowanych potrzeb i problemów. Dokument opisuje cele i kierunki polityki rozwojowej kraju w perspektywie średniookresowej.

Celem głównym średniookresowej Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Osiągnięciu założonego celu głównego służyć będą wyznaczone cele i priorytety rozwojowe, pogrupowane w główne obszary interwencji.

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice przyczyni się zarówno do osiągnięcia celu głównego Strategii Rozwoju Kraju, jak również bezpośrednio wpisuje się w założenia następujących obszarów i celów szczegółowych:

Tabela. Zidentyfikowane powiązania z celami i kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice Zestawienie powiązań z celami i priorytetowymi kierunkami interwencji publicznej określonymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020	
Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem	I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego wprowadzenie rozwiązań sprzyjających efektywniejszemu wykorzystaniu przestrzeni;
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej: wsparcie termomodernizacji budynków i modernizacji istniejących systemów ciepłowniczych z zastosowaniem dostępnych i sprawdzonych technologii;
Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich: wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich z uwzględnieniem ich potencjału endogenicznego (rolnicze, mieszane i przejściowe) i pełnionych przez nie funkcji - dywersyfikacja gospodarcza, mobilność zawodowa i przestrzenna, połączenia transportowe, restrukturyzacja i zwiększenie wydajności w rolnictwie i rybactwie, inwestycje poza rolnictwem, rozwój przedsiębiorczości, rozwój nowych funkcji obszarów wiejskich oraz wspieranie tworzenia nowych typów miejsc pracy zorientowanych na turystykę, ekologię, czy powiązanych z telepracą w różnych dziedzinach, działania na rzecz poprawy jakości życia i atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej;
Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich: zwiększenie dostępności transportowej -

integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	regionalnej i wewnątrzregionalnej (działania w zakresie połączeń transportowych na poziomie regionalnym i lokalnym) III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej: • działania wyrównawcze na najbardziej zapóźnionych obszarach wiejskich na rzecz zwiększenia dostępu i jakości podstawowych usług publicznych; • zwiększenie dostępności przestrzennej obszarów peryferyjnych (rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej – drogowej i kolejowej oraz polepszenie jakości środków transportu zbiorowego uzupełniające działania w zakresie połączeń transportowych na poziomie regionalnym i lokalnym);
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami: • kontynuacja wdrażania i realizacji wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE; II.6.4. Poprawa stanu środowiska: zapewnienie skutecznego i efektywnego oczyszczania ścieków we wszystkich aglomeracjach liczących więcej niż 2000 RLM;
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego: • modernizacja i wzrost innowacyjności sektora rolno-spożywczego prowadząca m.in. do poprawy efektywności zatrudnienia i warunków gospodarowania w rolnictwie i rybactwie, • wspieranie tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród ludności wiejskiej, • silniejsze powiązania gospodarstw rolnych z rynkiem (poprawa organizacji producentów rolnych, poprawa logistyki w łańcuchu rolnożywnościowym, w tym rynki hurtowe),

	wzrost wydajności, poprawa jakości i zwiększenie bezpieczeństwa produkcji rolnej i rybackiej, prowadzonej zgodnie z wymogami ochrony środowiska;
Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich: wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich z uwzględnieniem ich potencjału endogenicznego (rolnicze, mieszane i przejściowe) i pełnionych przez nie funkcji - dywersyfikacja gospodarcza, mobilność zawodowa i przestrzenna, połączenia transportowe, restrukturyzacja i zwiększenie wydajności w rolnictwie i rybactwie, inwestycje poza rolnictwem, rozwój przedsiębiorczości, rozwój nowych funkcji obszarów wiejskich oraz wspieranie tworzenia nowych typów miejsc pracy zorientowanych na turystykę, ekologię, czy powiązanych z telepracą w różnych dziedzinach, działania na rzecz poprawy jakości życia i atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej;
Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1. Integracja społeczna	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym: - rozwój instrumentów legislacyjnych i finansowych wspierających ekonomię społeczną; - tworzenie warunków dla rozwoju oraz promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów; - zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości edukacji na jej wszystkich etapach oraz do kultury (w tym upowszechnienie uczenia się przez całe życie, e-edukacja, edukacja kulturalna);
Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających	I.3.2. Rozwój kapitału społecznego: zmiana roli publicznych instytucji kultury (bibliotek, domów kultury, etc.) oraz zwiększenie aktywności istniejących

realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela	organizacji w dziedzinie sportu, w szczególności klubów sportowych; budowa nowych lub modernizacja istniejących, zreformowanych instytucji kultury i sportu; wspieranie instytucji kultury i sportu w ich roli integrowania społeczności lokalnej i pobudzania aktywności obywatelskiej;
Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej: • ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania lub podejmowania i utrzymywania aktywności zawodowej; • wzmocnienie warunków instytucjonalnych dla łączenia funkcji zawodowych z rodzinnymi – wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem w wieku 0-5 lat: zintegrowane podejście, powszechna dostępność, różnorodność form, zapewnienie powszechnie dostępnej opieki w szkołach; elastyczne formy zatrudnienia spełniające wymogi modelu flexicurity itp.); przygotowanie i wdrożenie kompleksowych rozwiązań zapewniających lepszy start zawodowy młodych ludzi wchodzących na rynek pracy (w tym działania związane z uzupełnianiem kompetencji i kwalifikacji; II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego: • doposażenie pracowni szkół i placówek dydaktycznych; • upowszechnienie uczenia się dorosłych w oparciu o najbardziej efektywne formy, tj. krótkie formy kursowe zgodne z potrzebami osób uczących się oraz uczenie się w pracy i środowisku zaangażowania społecznego; opracowanie modelu finansowania uczenia się dorosłych wspierającego najbardziej efektywne formy oraz zapewniającego ich powszechną dostępność, w oparciu o montaż finansowy ze środków publicznych, środków pracodawców oraz

	środków osób uczących się;
--	----------------------------

2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie to dokument strategiczny na poziomie krajowym, wyznaczający cele polityki rozwojowej wobec poszczególnych regionów kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich. Strategia określa także rolę i sposób działania podmiotów publicznych w toku prowadzenia przyjętej polityki rozwojowej, szczególnie skupia się na funkcji rządu i samorządów województw w procesie osiągania strategicznych celów rozwoju kraju.

Celem strategicznym polityki regionalnej, wyznaczonym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, jest wzrost, zatrudnienie i spójność w długim okresie. Osiągnięcie celu strategicznego nastąpi poprzez wdrożenie założeń trzech celów szczegółowych:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność),
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność),
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).

Tabela. Zidentyfikowane powiązania z celami i kierunkami działań określonymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice Zestawienie powiązań z celami i priorytetowymi kierunkami interwencji publicznej określonymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020	
Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw: • 1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne; • 1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego;
Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe: • 2.2.4. Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska;

Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi: • 1.2.1. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów; • 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich;
Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe: • 2.2.3. Usługi komunikacyjne; • 2.2.4. Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska;
Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi: • 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich;
Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów	1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza ośrodkami wojewódzkimi: • 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich;
Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych	2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe: • 2.2.1. Usługi edukacyjne i szkoleniowe, • 2.2.5. Usługi kulturalne.

3. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 jest jedną ze strategii rozwoju opisanych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Głównym celem jej opracowania jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Zgodnie z zapisami dokumentu, długookresowym celem głównym działań służących rozwojowi obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

- Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;
- Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;
- Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;
- Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Działania określone w Strategii koncentrują się na rozwoju obszarów wiejskich, z uwzględnieniem trendów i wyzwań cywilizacyjnych, takich jak: starzenie się społeczeństw, zmiany klimatu, wymiana pokoleń, rozwój technologii informacyjnych, mobilność zawodowa i terytorialna oraz wpływ sytuacji demograficznej na świat na bezpieczeństwo żywnościowe. Działania te zostały zaprojektowane w oparciu o pięć kluczowych zagadnień, tj. kapitał ludzki (1), jakość życia (2), bezpieczeństwo (3), konkurencyjność (4) i środowisko (5).

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice jest w pełni zgodna z założeniami Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020. Bezpośrednio wpisuje się w następujące cele i priorytety:

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice Zestawienie powiązań z celami i priorytetowymi kierunkami interwencji publicznej określonymi w Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	
Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Priorytet 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej zapewniającej mieszkańcom obszarów wiejskich dostęp do dóbr i usług: • 2.4.2. Budowa i rozwój infrastruktury kultury i turystyki oraz promocja dziedzictwa kulturowego;
Cel szczegółowy 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Priorytet 5.2. Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego: • 5.2.1. Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego; • 5.2.2. Właściwe planowanie przestrzenne;
Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Priorytet 2.1. Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich • 2.1.3. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej; • 2.1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków;

	2.1.5. Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
	Priorytet 2.2. Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich 2.2.1. Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej;
	Priorytet 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej zapewniającej mieszkańcom obszarów wiejskich dostęp do dóbr i usług: 2.4.1. Budowa i rozwój infrastruktury edukacji; 2.4.3. Budowa i rozwój infrastruktury sportowej;
Cel szczegółowy 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Priorytet 5.5. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich 5.5.1. Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych; 5.5.2. Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich;
Cel szczegółowy 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego	Priorytet 4.1. Modernizacja i wzrost innowacyjności sektora rolno-spożywczego: 4.1.2. Wdrażanie i promocja innowacyjnych rozwiązań w sektorze rolno-spożywczym;
	Priorytet 4.3. Dostosowanie struktur sektora rolno-spożywczego do zmieniających się wyzwań w Polsce, UE i skali globalnej: 4.3.1. Wsparcie przekształceń strukturalnych w rolnictwie;
Cel szczegółowy 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Priorytet 1.3. Rozwój przedsiębiorczości i pozarolniczych miejsc pracy z wykorzystaniem potencjału endogenicznego obszarów wiejskich: 1.3.1. Wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy; 1.3.2. Rozwój przedsiębiorczości; 1.3.3. Tworzenie i rozwój działalności gospodarczej towarzyszącej prowadzeniu produkcji rolnej, leśnej i rybackiej;

Cel szczegółowy 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Priorytet 1.1. Podnoszenie umiejętności, poziomu wykształcenia oraz wzrost mobilności zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich: • 1.1.1. Poprawa jakości i dostępności do edukacji ogólnej, artystycznej i zawodowej na wszystkich poziomach; • 1.1.2. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób pracujących w sektorze rolno-spożywczym; • 1.1.3. Uczenie się przez całe życie ułatwiające zmianę zawodu lub doskonalenie zawodowe;
	Priorytet 1.2. Zwiększanie zatrudnienia mieszkańców obszarów wiejskich bez konieczności zmiany ich miejsca zamieszkania: • Rozwiązania prawne i systemowe na rynku pracy w zakresie ułatwiania i upowszechniania stosowania elastycznych form pracy;
	Priorytet 1.4. Zapobieganie i ograniczanie wykluczenia społecznego oraz aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich • 1.4.2. Wzmacnianie i rozwój kapitału społecznego; • 1.4.3. Promocja i rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi;

4. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko opisuje politykę państwa w obszarze bezpieczeństwa energetycznego i ochrony środowiska do 2020 roku. Zgodnie z zapisami dokumentu, uszczegóławia ona cele średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020) w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi ogólną wytyczną dla Polityki energetycznej Polski i innych programów rozwoju, które staną się elementami systemu realizacji Strategii. Koresponduje ona z celami rozwojowymi określonymi na poziomie wspólnotowym, ujętymi przede wszystkim w dokumencie Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (wpisując się także w jej kluczowe inicjatywy przewodnie) oraz celami pakietu klimatyczno-energetycznego. Strategia służy również określeniu celów i kierunków działań nowej perspektywy finansowej 2014–2020.

Tabela. Zidentyfikowane powiązania z celami i kierunkami działań określonymi w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice Zestawienie powiązań z celami i priorytetowymi kierunkami interwencji publicznej określonymi w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko	
Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Kierunek interwencji 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią
Cel 2. Zapewnienie gospodarcze krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej
	Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii
Cel 3. Poprawa stanu środowiska	Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki
Cel 3. Poprawa stanu środowiska	Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki

5. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego koncentruje się na realizacji celów związanych z jakością i rozwojem kapitału ludzkiego. Zgodnie z zapisami Strategii, jej głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia;

- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych Strategii odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości.

Realizacja celów SRKL powinna, w perspektywie roku 2020, pozwolić na to, by Polska, dzięki rozwiniętemu rynkowi pracy i wysokiemu poziomowi zatrudnienia w połączeniu z wysokiej jakości systemem kształcenia oraz efektywną opieką zdrowotną, stawała się coraz bardziej nowoczesnym, atrakcyjnym i konkurencyjnym miejscem do życia.

Tabela. Zidentyfikowane powiązania z celami i kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice Zestawienie powiązań z celami i priorytetowymi kierunkami interwencji publicznej określonymi w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego	
Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia	Kierunki interwencji: • Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących; • Wyrównywanie szans różnych grup społeczno-demograficznych na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych;
Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Kierunki interwencji: • Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej, szczególnie sektora niepublicznego (niekomercyjnego), w tym współpraca ośrodków pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy; • Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy; • Ograniczenie skali ubóstwa i zagrożenia

	ubóstwem, w szczególności wśród dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych; • Powszechność dostępu do usług publicznych oraz aktywności zawodowej na otwartym rynku pracy dla osób niepełnosprawnych; • Rozwój aktywnych, w tym innowacyjnych, form pomocy osobom zagrożonym lub wykluczonym społecznie (w tym: innowacji społecznych w sferze integracji oraz ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej); • Wsparcie dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia; • Zapobieganie nowym typom wykluczeń społecznych, w tym wykluczeniu cyfrowemu i energetycznemu (fuel poverty).
--	--

6. Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011-2020

Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011-2020 jest to dokument strategiczny na poziomie regionalnym, opracowany i przyjęty przez samorząd województwa, określający cele i priorytety polityki prorozwojowej prowadzonej na jego terenie w perspektywie okresu 2011-2020. Strategia zawiera wizję regionu, czyli jego pożądaną obraz, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ustalonemu przez władze samorządowe i zawartemu w dokumencie programowi jej rozwoju, którą sformułowano następująco: „Chcemy, aby Małopolska była atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki”. Dokument wyznacza siedem obszarów strategicznych, którym przypisano cele strategiczne i kierunki polityki rozwoju, jaka prowadzona będzie w regionie w obranym horyzoncie czasowym.

Tabela. Zidentyfikowane powiązania z celami i kierunkami działań określonymi w Strategii Rozwoju Małopolski na lata 2011- 2020

Strategia Rozwoju Gminy Spytkowice Zestawienie powiązań z celami i priorytetowymi kierunkami interwencji publicznej określonymi w Strategii Rozwoju Małopolski na lata 2011- 2020	
O b s z a r 2 Dziedzictwo I przemysły czasu wolnego Cel strategiczny Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego	2.1 Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej: • 2.1.2 Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie procesowi ich degradacji, • 2.1.3 Ochrona i kształtowanie zabudowy historycznych miast i miasteczek, • 2.1.4 Ochrona tradycyjnej zabudowy

dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury	regionalnej i układów ruralistycznych, • 2.1.5 Powstrzymanie degradacji wartościowych krajobrazów kulturowych oraz dewastacji obiektów zabytkowych i ich otoczenia, • 2.1.6 Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych. 2.2 Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego: • 2.2.5 Turystyka na terenach wiejskich.
O b s z a r 5 Rozwój miast i terenów wiejskich Cel strategiczny Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich	5.3 Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym: • 5.3.3 Zabieganie o wdrożenie instrumentów regulacyjnych i planistycznych służących: ○ realizacji koncepcji osadnictwa zwartego, ○ przeciwdziałaniu rozpraszaniu zabudowy na obszarach wiejskich, ○ właściwemu gospodarowaniu na obszarach rolnych, chronionych, górskich oraz innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania.
O b s z a r 6 Bezpieczeństwo Ekologiczne, zdrowotne i społeczne Cel strategiczny Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym	6.1 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju Małopolski: • 6.1.2 Poprawa jakości powietrza: ○ sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań, ○ wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
O b s z a r 6 Bezpieczeństwo Ekologiczne, zdrowotne i społeczne Cel strategiczny Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym	6.1 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju Małopolski: • 6.1.1 Ochrona zasobów wodnych: ○ ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych i gleb,

O b s z a r 3 Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej Cel strategiczny Wysoka zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna regionu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej	3.3 Zwiększenie dostępności transportowej obszarów o najniższej dostępności w regionie: • 3.3.2 Kreowanie efektywnych połączeń transportowych miasto-wieś w celu zwiększenia mobilności mieszkańców poza obszarami miejskimi oraz mieszkańców obszarów peryferyjnych województwa.
O b s z a r 1 Gospodarka wiedzy i aktywności Cel strategiczny Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców	1.5 Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości: • 1.5.3 Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej. • 1.5.5 Rozwój regionalnego systemu obsługi inwestycji oraz promocja przedsiębiorczości.
O b s z a r 5 Rozwój miast i terenów wiejskich Cel strategiczny Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich	5.2 Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich: • 5.2.2 Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich: ○ obszary o funkcjach rolniczych: w zakresie wspierania zatrudnienia w działalności rolniczej i okołorolniczej opartej na zwiększeniu towarowości i wydajności poprzez: wdrożenie instrumentów wsparcia dla rozwoju w szczególności ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywności regionalnej, rozwój systemu doradztwa i wsparcia pośredniego dla przedsiębiorczości opartej na rolnictwie, ○ obszary o funkcjach mieszanych: w zakresie wsparcia dla tworzenia miejsc pracy w działalności pozarolniczej.

O b s z a r 6 Bezpieczeństwo Ekologiczne, zdrowotne i społeczne Cel strategiczny Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym	6.3. Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna • 6.3.1 Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałania i zwalczania dysfunkcji w rodzinie. • 6.3.2 Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych. • 6.3.3 Wdrożenie regionalnej strategii działań w kontekście starzenia się społeczeństwa.
---	---

Źródła finansowania rozwoju Gminy Spytkowice

Podstawowym źródłem finansowania inwestycji realizowanych przez Gminę jest budżet gminny, jednak ze względu na jego ograniczenia i konieczność sfinansowania innych, pozainwestycyjnych i bieżących zadań, konieczne jest wykorzystywanie możliwości zewnętrznego wsparcia poszczególnych przedsięwzięć założonych do realizacji w okresie objętym Strategią Rozwoju.

Do głównych zewnętrznych źródeł finansowania należą fundusze unijne oraz środki krajowe.

5. Fundusze unijne

Finansowe wsparcie Unii Europejskiej przysługuje państwom członkowskim Unii Europejskiej i podmiotom działającym na jej terenie oraz (w określonych przypadkach) krajom nienależącym do Unii Europejskiej (np. państwom starającym się o przyjęcie, korzystającym z tzw. funduszy przedakcesyjnych, itp.).

W okresie rozliczeniowym 2014-2020 Polska jest największym beneficjentem pomocy unijnej – łącznie otrzyma 82,5 mld euro. Głównym kryterium podziału środków finansowych Unii na poszczególne państwa członkowskie jest poziom produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca. Regiony o poziomie PKB na mieszkańca w granicach 75% - 90% średniego poziomu unijnego zaliczane są do regionów w okresie przejściowym, a bardziej rozwinięte to te, których PKB na mieszkańca osiąga 90% lub więcej średniej unijnej. Poziom PKB Polski na mieszkańca osiąga niecałe 70% średniego poziomu UE. Tylko województwo mazowieckie przekroczyło granicę 75% i znalazło się w grupie regionów lepiej rozwiniętych. Było to jednym z podstawowych powodów przyznania Polsce pomocy unijnej w ostatecznej wysokości. Ponadto, poza obiektywnym kryterium podziału funduszy, jakim jest poziom PKB na mieszkańca, wielkość przyznanych danemu państwu środków zależy od wielu innych czynników i zawsze jest przedmiotem negocjacji z Komisją Europejską.

Fundusze zostaną zainwestowane w zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki, poprawę spójności społecznej i terytorialnej kraju, w podnoszenie sprawności i efektywności administracji. Najważniejszym celem programów unijnych jest poprawa poziomu życia mieszkańców dzięki wzrostowi gospodarczemu i wzrostowi zatrudnienia.

Obok bezzwrotnych dotacji Unia Europejska udostępnia także tzw. instrumenty zwrotne, czyli pożyczki i kredyty. Korzystać z nich mogą zarówno przedsiębiorcy, jak i samorządy.

Perspektywa na lata 2014-2020 będzie wdrażana w Polsce poprzez 6 krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie.

5.1. Krajowe programy operacyjne

Środki unijne na poziomie krajowym rozdysponowane będą pomiędzy beneficjentów w ramach programów operacyjnych:

- Programu Infrastruktura i Środowisko,
- Programu Inteligentny Rozwój,
- Programu Wiedza Edukacja Rozwój,
- Programu Polska Cyfrowa,
- Programu Pomoc Techniczna.

5.1.1. Program Infrastruktura i Środowisko

Program, na którego realizację przeznaczono najwięcej środków, to Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytetami tego programu są: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, rozwój infrastruktury technicznej kraju i bezpieczeństwo energetyczne.

Program Infrastruktura i Środowisko finansowany jest z trzech źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, z którego na program przeznaczone jest 4 905,9 mln euro,
- Funduszu Spójności, kwotą 22 507,9 mln euro,
- Środków krajowych – publicznych i prywatnych, których minimalne zaangażowanie wynosi 4 853,2 mln euro.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

3. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
 - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
 - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
 - promowanie strategii niskoemisyjnych;
 - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
4. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
 - rozwój infrastruktury środowiskowej;
 - dostosowanie do zmian klimatu;
 - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
 - poprawa jakości środowiska miejskiego.
5. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego:
 - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
 - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
6. Infrastruktura drogowa dla miast:

- poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
- 7. Rozwój transportu kolejowego w Polsce:
 - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.
- 8. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach:
 - infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.
- 9. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
 - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
 - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
 - rozbudowa terminala LNG.
- 10. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
 - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
- 11. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
 - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
 - wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Ze środków Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są projekty infrastrukturalne, o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym.

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Do grup podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie z poszczególnych działań należą między innymi:

- Jednostki samorządu terytorialnego,
- Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
- Administracja publiczna,
- Służby publiczne inne niż administracja,
- Instytucje ochrony zdrowia,
- Instytucje kultury, nauki i edukacji.

5.1.2. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój jest drugim co do wielkości alokowanych środków. To również największy w Unii Europejskiej program finansujący badania, rozwój i innowacje. Dzięki niemu, wsparcie m.in. na wspólne prowadzenie przedsięwzięć badawczo-rozwojowych uzyskają naukowcy i przedsiębiorcy, a wyniki prac B+R znajdują praktyczne zastosowanie w gospodarce. „Od pomysłu do rynku” - to główne założenie tego programu. Oznacza ono wsparcie powstawania innowacji: od tworzenia koncepcji niespotykanych produktów, usług lub technologii, przez przygotowanie prototypów/linii pilotażowych, po ich komercjalizację.

Program Inteligentny Rozwój finansowany jest z dwóch źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, z którego na program przeznaczone jest 8 613,9 mln EUR
- Środków krajowych – publicznych i prywatnych, których minimalne zaangażowanie wynosi 1 575,9 mln EUR.

O wsparcie z Programu Inteligentny Rozwój występować mogą przede wszystkim:

- przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP),
- jednostki naukowe, konsorcja przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych,
- instytucji otoczenia biznesu.

5.1.3. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój to program mający na celu aktywizację zawodową osób młodych poniżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, wsparcie szkolnictwa wyższego, rozwój innowacji społecznych, mobilności i współpracy ponadnarodowej, a także reformy polityk publicznych w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

Program Wiedza Edukacja Rozwój jest finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz ze środków specjalnej linii budżetowej Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (*Youth Employment Initiative* – YEI), a także z budżetu państwa. Na realizację Programu przeznaczone zostanie ponad 5,4 mld euro, w tym ponad 2 mld euro na wsparcie osób młodych.

Podział Programu na osie priorytetowe:

- I Osoby młode na rynku pracy;
- II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji;
- III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju;
- IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa;
- V Wsparcie dla obszaru zdrowia;
- VI Pomoc techniczna.

Projekty w ramach PO WER są realizowane w dwóch podstawowych trybach:

- Pozakonkursowym, w którym projekty realizowane są przez dokładnie określonych beneficjentów precyzyjnie wskazanych w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO WER,
- Konkursowym, w którym o dofinansowanie mogą się ubiegać wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.). czyli m.in.:
 - jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
 - stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,

- administracja rządowa i jej jednostki podległe, o organizacje pozarządowe, ich związki i federacje
- podmioty ekonomii społecznej i ich federacje lub związki,
- samorząd gospodarczy i zawodowy,
- instytucje integracji i pomocy społecznej,
- instytucje rynku pracy.

5.1.4. Program Operacyjny Polska Cyfrowa

Program Polska Cyfrowa ma na celu zwiększenie dostępności do Internetu, stworzenie przyjaznej dla obywatela e-administracji, która umożliwi załatwianie wielu spraw za pośrednictwem komputera oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności korzystania z komputerów.

Program Polska Cyfrowa (POPC) finansowany jest z dwóch źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, z którego na program przeznaczone jest 2 172,5 mln EUR,
- środków krajowych – publicznych i prywatnych, których minimalne zaangażowanie wynosi 394,4 mln EUR.

Wkład własny może pochodzić ze środków:

- publicznych - budżetu państwa (np. z budżetu jednostek samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego, powiatowego lub gminnego),
- prywatnych (np. ze środków własnych beneficjenta będącego podmiotem prywatnym).

Dofinansowanie z programu Polska Cyfrowa kierowane będzie przede wszystkim na projekty inwestycyjne poszerzające dostęp do sieci szerokopasmowych. Jednocześnie kontynuowane będzie wdrażanie systemów stwarzających możliwość załatwiania wielu spraw urzędowych, związanych z edukacją czy usługami zdrowotnymi on-line. Aby w pełni wykorzystać potencjał nowych internetowych rozwiązań finansowane będą też działania pomagające odnaleźć się w wirtualnej rzeczywistości osobom, które mogą mieć z tym problemy, np. w wieku 50+ lub niepełnosprawnym. Specjalne wsparcie będzie też skierowane na wzmocnienie i wykorzystanie potencjału młodych, kreatywnych programistów.

O dotacje z Programu Polska Cyfrowa występować mogą przede wszystkim:

- przedsiębiorstwa telekomunikacyjne,
- jednostki administracji rządowej oraz jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane,
- jednostki naukowe,
- państwowe organizacje kultury,
- organizacje pozarządowe.

5.1.5. Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Program Pomoc Techniczna ma zapewnić sprawne działanie instytucji systemu wdrażania funduszy, jak również stworzenie skutecznego systemu informacji i promocji środków europejskich.

Program Pomoc Techniczna finansowany jest z dwóch źródeł:

- Funduszu Spójności, z którego na Program przeznaczone jest 700,1 mln euro.
- Środków krajowych z Budżetu Państwa – 123,55 mln euro.

Program zapewnia środki na utrzymanie i rozwój potencjału instytucji zaangażowanych w administrowanie Funduszami Europejskimi oraz na wsparcie instytucji odpowiedzialnych za realizację projektów i wsparcia miejskiego w polityce spójności.

W ramach Programu podejmowane będą też działania służące odpowiedniej promocji i informowaniu o Funduszach Europejskich możliwych do pozyskania przez Polskę w latach 2014-2020. Program ma także na celu przygotowanie beneficjentów do wdrażania projektów.

5.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej.

Celem głównym PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Planuje się, że łączne środki publiczne przeznaczone na realizację PROW 2014-2020 wyniosą 13 513 295 000 euro, w tym: 8 598 280 814 z budżetu UE (EFRROW) i 4 915 014 186 euro wkładu krajowego. W ramach PROW 2014-2020 będą realizowane następujące działania:

1. Transfer wiedzy i działalność informacyjna;
2. Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw;
3. Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych;
4. Inwestycje w środki trwałe;
 - Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000;
 - Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN;
 - Modernizacja gospodarstw rolnych;
 - Przetwórstwo i marketing produktów rolnych;
 - Scalanie gruntów;
5. Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych;
6. Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej;
 - Premie dla młodych rolników;
 - Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej;

- Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa;
 - Restrukturyzacja małych gospodarstw;
 - Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych;
7. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich;
 - Budowa lub modernizacja dróg lokalnych;
 - Gospodarka wodno-ściekowa;
 - Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej;
 - Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów;
 - Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego;
 8. Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów;
 9. Tworzenie grup i organizacji producentów;
 10. Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne;
 11. Rolnictwo ekologiczne;
 12. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami Współpraca;
 13. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność).

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

5.3. Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Programy EWT posiadają międzynarodowy charakter oraz kładą nacisk na współpracę polskich beneficjentów z zagranicznymi partnerami. Przykładowe przedsięwzięcia realizowane ponad granicami mogą dotyczyć ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska, rozbudowy infrastruktury, rozwoju przedsiębiorczości oraz edukacji.

5.4. Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego finansowany jest z dwóch źródeł: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Dofinansowaniu ze środków unijnych towarzyszyć może dofinansowanie pochodzące z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa. W trakcie realizacji programu zaangażowane zostaną dodatkowo środki wnoszone przez podmioty realizujące projekty.

Część środków finansowych Regionalnego Programu dla województwa małopolskiego, skierowana będzie na przedsięwzięcia typowo inwestycyjne – począwszy od tych wspierających przedsiębiorców, poprzez infrastrukturę telekomunikacyjną, drogową i sanitarną, aż po przedsięwzięcia mające na celu ochronę środowiska czy infrastrukturę ochrony zdrowia.

Obok działań inwestycyjnych w programie, specjalna pula środków przeznaczona jest na wspieranie osób mających trudności na rynku pracy, a także chcących założyć własną firmę lub podnieść swoje kwalifikacje. Dofinansowany zostanie rozwój i właściwe ukierunkowanie edukacji, w sposób zwiększający szanse absolwentów na znalezienie pracy. Promowane będzie też nawiązywanie i zacieśnianie więzi i współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i naukowcami.

Główne obszary wsparcia:

1. Gospodarka wiedzy
2. Cyfrowa Małopolska
3. Przedsiębiorcza Małopolska
4. Regionalna polityka energetyczna
5. Ochrona środowiska
6. Dziedzictwo regionalne
7. Infrastruktura transportowa
8. Rynek pracy
9. Region spójny społecznie
10. Wiedza i kompetencje
11. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej
12. Infrastruktura społeczna
13. Pomoc techniczna

6. Środki krajowe

Środki krajowe umożliwiające wsparcie różnorodnych gminnych inwestycji, pochodzą z budżetu Państwa. Są rozdysponowywane przez Ministerstwa, Wojewodów, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, itp.

Dofinansowanie można uzyskać w postaci dotacji z budżetu państwa. Ich przyznanie uregulowane jest ustawą o finansach publicznych. Dotację taką można otrzymać na finansowanie bądź też dofinansowanie zadań zarówno z zakresu administracji rządowej jak i innych zadań zleconych, bądź też bieżących zadań własnych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Dotację taką mogą

także otrzymać fundacje i stowarzyszenia, jako jednostki nie zaliczane do sektora finansów publicznych. Dotacje z budżetu państwa można podzielić na celowe, podmiotowe i przedmiotowe. Dotacja celowa przeznaczana jest na zadanie określone przez ustawę o finansach publicznych. Dotacja podmiotowa przyznawana jest na finansowanie działalności określonego podmiotu, zaś przedmiotowa na dopłaty dla określonych wyrobów bądź usług. Dotację z budżetu państwa mogą też otrzymać nowo powstałe gospodarstwa pomocnicze czy budżetowe na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

Istnieją także programy finansowane ze środków krajowych, w ramach których można ubiegać się o realizację różnych typów inwestycji. W chwili obecnej instytucją zarządzającą największą liczbą tego typu programów jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Oferta programowa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej obejmuje lata 2015 - 2020 z wydatkowaniem środków do roku 2023 r.

Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w Narodowym Funduszu są programy priorytetowe, które określają zasady udzielania wsparcia oraz kryteria wyboru przedsięwzięć. W większości programów obowiązuje konkursowa formuła oceny złożonych projektów. Zarządzanie finansami NFOŚiGW przez programy priorytetowe gwarantuje transparentny, obiektywny i bezstronny proces przyznawania dofinansowania.

W ramach poszczególnych obszarów wsparcia założono finansowanie następujących typów przedsięwzięć:

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
 - Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach,
2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi
 - Racjonalna gospodarka odpadami,
 - Ochrona powierzchni ziemi,
 - Geologia i górnictwo.
3. Ochrona atmosfery
 - Poprawa jakości powietrza - Programy ochrony powietrza; KAWKA,
 - LEMUR – Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej,
 - Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych,
 - Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach,
 - BOCIAN - Rozproszone, odnawialne źródła energii,
 - Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii,
 - Ryś - termomodernizacja budynków jednorodzinnych,
4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
 - Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej.
5. Międzydziedzinowe
 - Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska,
 - Wspieranie działalności monitoringu środowiska,
 - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków,
 - Edukacja ekologiczna,

- Współfinansowanie programu LIFE,
- SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, realizowanych przez WFOŚiGW,
- E-KUMULATOR - Ekologiczny Akumulator dla Przemysłu,
- Inicjatywy obywatelskie.

O dofinansowanie lub inną formę wsparcia w ramach programu mogą ubiegać się m.in. jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki budżetowe, osoby fizyczne i przedsiębiorcy.

Wyżej opisane źródła finansowania (zarówno krajowe, jak i zagraniczne) stanowią szansę zarówno dla władz gminnych, jak również mieszkańców i innych podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy, na pozyskanie zewnętrznego wsparcia dla różnego rodzaju przedsięwzięć, jakie są zaplanowane do realizacji do 2020 roku.

Rozdział VIII.

System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice 2016 – 2020

Przyjęty proces wdrażania Strategii zawiera się w dwóch warstwach realizacyjnych:

1 . warstwa organizacyjna	1.1 formalne umocowanie zadania w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy,
1.2 uruchomienie rocznych przeglądów wdrożeniowych wraz z oceną rezultatów podejmowanych działań,
2. warstwa merytoryczna	2.1 opracowywanie rocznych planów działania w relacji do celów operacyjnych Strategii,
2.2 doprowadzenie do zgodności wykorzystywanych narzędzi rozwoju z kierunkami działania Strategii
2.3 pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania i inicjatywy zidentyfikowane w dokumencie Strategii
2.4 kontynuowanie procesu uspołeczniania zapisów Strategii

1.1 formalne umocowanie zadania w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy:

Na początkowym etapie prac strategicznych przesądzono, że w aspekcie instytucjonalnym proces wdrażania Strategii będzie wewnętrzną kompetencją Gminy, – jako wyraz poważnego zobowiązania władz samorządowych do uzyskania zakładanych w dokumencie rezultatów. Obecna struktura organizacyjna Urzędu stwarza możliwości realizacji zadań, które zgodnie z założeniami systemu wdrażania pozwolą na jej efektywne wdrożenie. Referat (*Koordinator Strategii*), któremu ostatecznie zostaną przypisane kompetencje realizacyjne, pełnić będzie funkcje koordynacyjne wobec pozostałych struktur Urzędu Gminy, merytorycznie odpowiedzialnych za przygotowanie, zgodnie ze swoimi kompetencjami rocznych planów działania.

1.2 uruchomienie roboczych, rocznych przeglądów wdrożeniowych wraz z oceną rezultatów podejmowanych działań:

Koordinator Strategii, – jako odpowiedzialny za osiągnięcie planowanych rezultatów Strategii – organizuje i prowadzi roczne przeglądy strategiczne monitorując proces jej realizacji. Sprawozdania dokumentujące przebieg spotkań przekazywane są bezpośrednio do Wójta Gminy Spytkowice – podlegając ocenie, modyfikacji i ostatecznie akceptacji.

2.1 opracowywanie rocznych planów działania w relacji do celów operacyjnych Strategii:

Koordynator Strategii zobowiązany jest do koordynacji i nadzorowania opracowania szczegółowych planów działania – adekwatnych do celów operacyjnych ustalonych dla Strategii Rozwoju.

Przez plany działania rozumie się przygotowanie koncepcji konkretnych projektów w strukturze **N.O.W.E.:**

Nazwa zadania – tytuł przedsięwzięcia inwestycyjnego
Obiektywna potrzeba – uzasadnienie realizacyjne
Wymierne korzyści – posługiwanie się wskaźnikami produktu i rezultatu
Ekonomiczne uzasadnienie – racjonalne finansowo

Szczegółowe plany działania zostaną opracowane w terminie wyznaczonym przez Koordynatora Strategii. Od tego momentu będą obowiązywały pozostałe terminy procesu wdrażania Strategii.

Cechy charakterystyczne planów działania:

1. w pełni koincydentne swym zakresem z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice 2016 – 2020, Strategią Rozwoju Powiatu Nowotarskiego, Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego oraz europejskimi źródłami finansowania rozwoju na lata 2014 – 2020
2. aprobowane przez otoczenie samorządu Spytkowic, wypracowane z udziałem Rady Gminy
3. uzgodnione jako indywidualne lub partnerskie (zapewnienie konsultacji międzygminnych w kontekście poszukiwania szans rozwojowych w oparciu o współpracę partnerską)
4. zaakceptowane przez Skarbnika Gminy z punktu widzenia zarządzania finansowego samorządu w perspektywie długoterminowej

2.2 Doprowadzenie do zgodności wykorzystywanych narzędzi rozwoju z kierunkami działania Strategii:

Narzędzia planistyczne:

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
Wieloletnie prognozy finansowe
Roczny budżet Gminy Spytkowice

zostaną wykorzystane, jako fundament realizacyjny Strategii. Opracowanie i akceptacja w/w dokumentów w sposób bezwzględny zostanie poprzedzona badaniem stopnia wpływania na realizację zapisów Strategii.

2.3 Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na działania i inicjatywy zidentyfikowane w dokumencie Strategii:

Odpowiedzialny za analizowanie źródeł, oceny ich adekwatności i pozyskiwanie funduszy zewnętrznych Koordynator Strategii, odpowiadać będzie za szczególne zadania w zakresie:

1. tworzenia bazy wiedzy na temat zewnętrznych źródeł finansowania rozwoju samorządu, MSP oraz organizacji III sektora,
2. inicjowania i koordynowania prac przygotowawczych dla realizacji projektów,
3. świadczenia usług doradczych i eksperckich partnerom samorządu (organizacje społeczne, przedsiębiorcy i inni zainteresowani) w zakresie możliwości zewnętrznego wsparcia ich rozwoju,
4. kierowania budowaniem partnerstw instytucjonalnych i zadaniowych

Zapraszam do współpracy w zakresie podejmowania inicjatyw i działania na rzecz realizacji Strategii Rozwoju Gminy Spytkowice

Wójt Gminy Spytkowice